

چرا به امام حسین (ع) ثارالله می گویند / دلیل شباهت شهادت حضرت یحیی به امام حسین (ع)

لقب «ثارالله» تنها برای دو امام معصوم، امام علی (ع) و امام حسین (ع) وارد شده است که در زیارت امام حسین (ع) می خوانیم: «السَّامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ» سلام بر تو ای خون خدا و فرزند خون خدا.

لقب «ثارالله»؛ ثارالله و ثارالله؛ تنها برای دو امام معصوم، امام علی (ع) و امام حسین (ع) وارد شده است که در زیارت امام حسین (ع) می خوانیم: «السَّامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ» سلام بر تو ای خون خدا و فرزند خون خدا. در مورد معنای ثار الله دو احتمال وجود دارد: اول، به معنای خونخواهی: در کتب لغت واژه «الثار»؛ ثار را به معنای «الطلب بالدم»؛ یعنی خونخواهی؛ ثارالله؛ ثارالله؛ بر این اساس؛ ثارالله؛ یعنی کسی که ولی دم و خونخواه او خدا است.

لازم است بدانیم که ندای خونخواهی حسین (ع)؛ یعنی شعار «السَّامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ»؛ شعار قیام توابین و نیز قیام مختار، بوده است، و همچنین شعار فرشتگانی است که کنار قبر او تا ظهور امام زمان (عج) می مانند، و نیز شعار حضرت مهدی (عج) در هنگام قیام و شعار یاوران شهادت طلب او است.

معنایی که از واژه «ثارالله»؛ ثارالله؛ بیان گردید، مورد پذیرش گروه زیادی از دانشمندان اسلامی قرار گرفته است؛ بر طبق این معنا «ثارالله»؛ یعنی ای کسی که خونبهای تو متعلق به خدا است و او خونبهای تو را می گیرد؛ زیرا تو متعلق به یک خانواده نیستی که خونبهای تو را رئیس خانواده بگیرد، و نیز متعلق به یک قبیله نیستی که خونبهای تو را رئیس قبیله بگیرد، تو متعلق به جهان بشریت هستی، تو متعلق به عالم هستی و ذات پاک خدایی، بنا بر این خونبهای تو را او باید بگیرد، و همچنین تو فرزند علی بن ابی طالب هستی که شهید راه خدا بود و خونبهای او را نیز خدا باید بگیرد.

دومین معنایی که برای ثارالله بیان شده است؛ به معنای خون خدا است. از کلام علامه مجلسی (ره) استفاده می شود که «السَّامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ»؛ به معنای خون و خونخواهی آمده است؛ و آنچه گفته ایشان را تأیید می کند معنایی است که کتاب لسان العرب از واژه «الثار»؛ ثار را ارائه کرده است. این کتاب لغت میگوید: «السَّامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ»؛ الـدم نفسـه؛ یعنی واژه «السَّامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ»؛ به معنای طلب کردن خون است و گفته شده که به معنای خود خون نیز آمده است. پس می توان گفت که حسین (ع) خون خدا است، اما آیا برآستی می توان این معنا را پذیرفت و آیا خدا جسم است که خون داشته باشد و آیا اصولاً چنین تصویری از خدا می تواند صحیح باشد؟!

در پاسخ باید گفت: واژه هایی؛ مانند یدالله و... که در فرهنگ اسلامی بکار برده می شود؛ یک تعبیر کنایی یا مجازی تلقی می شود؛ مثلاً آنگاه که گفته می شود علی (ع) یدالله است، منظور این نیست که خدا جسم است و مانند انسان دستی دارد و دست او حضرت علی (ع) است، بلکه مقصود آن است که علی (ع) مظهر قدرت الهی است. بر این اساس؛ مصحح اطلاق لقب «ثارالله»؛ ثارالله؛ بر امام حسین (ع)، می تواند یکی از احتمالات زیر باشد:

1. اضافه «ثارالله»؛ ثارالله؛ به «السَّامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ»؛ اضافه تشریفیه است؛ یعنی این خون به الله که شریف ترین موجودات است، اضافه شده تا کسب شرافت کند و دانسته شود که این خون، خون شریفی است؛ زیرا برای خدا ریخته شده و از این رو به خدا تعلق دارد، همان گونه که در «هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ»؛ ناقة به الله یا در «بَيْتُ اللَّهِ»؛ بیت الله و «عَنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّم»؛ بیت به الله و ضمیر خطاب، برای کسب شرافت، اضافه گردیده است.

2. انسان کاملی که در مدراج کمال به مقام قرب فرائض راه یافته، «یدالله؛ و «لسان الله؛ و «نارالله؛ می شود؛ یعنی دست خدا می شود که اگر خدا بخواهد کاری را انجام دهد با دست او انجام می دهد. زبان الهی می گردد که اگر خدا بخواهد سخن بگوید با زبان او سخن می گوید، و خون خدا می شود که اگر خدا بخواهد به خود و مکتب خود در جامعه حیات ببخشد از خون او استفاده می کند. امام علی (ع) و امام shy& حسین shy& (ع)؛ «نارالله؛ هستند؛ زیرا خونی که از آن دو امام (ع) بر زمین ریخته شد موجب گردید تا حیات تازه ای به کالبد دین دمیده شود.

به هر حال در متون دینی ما، لقب «نارالله؛ برای امام حسین (ع) بکار برده شده است. ما معتقدیم که معنای اول اگرچه معنای درستی است، اما معنای دوم نیز می تواند معنای صحیح لقب «نارالله؛ باشد و برای اهلش که به عمق این معنا راه یافته shy& اند، از جهاتی در اولویت قرار داشته باشد.

در این نگاه، آن امام بزرگوار (ع) خون خدا است از آن جهت که خورش حیات تازه ای به کالبد دین دمیده و باعث شده که نام خدا زنده گردد. خدایی که می رفت کم کم از یادها و خاطره ها محو شود و عبادتش تبدیل به عادت گردد.

از این جهت گفته می شود که، اسلام نبوی الحدوث و حسینی البقاء است، و بدیهی است که انسان زنده برای بقایش نیاز به خون دارد و جاری بودن خون در رگ ها، نماد و سنبل زنده بودن است و آنگاه که خون از جریان و حرکت باز ایستد، مرگ شخص فرا می رسد. دقیقاً برای بقای پیکر اسلام نیز باید خونی در رگ های آن جاری باشد و بر این اساس اگر روزی این خون از آن کالبد جدا شود مرگ آن، حتمی و قطعی است و بعد از آن، آنچه که می ماند تنها جسمی است بی روح و بی جان.

دلیل شباهت شهادت حضرت یحیی به امام حسین(ع)

امام مهدی(عج) اولین آیه سوره حضرت مریم را به امام حسین(ع) تاویل نموده است؛ سعد بن عبدالله قمی گوید: به امام عصر(عج) عرض کردم: ای فرزند رسول خدا تاویل آیه کهیعیص چیست؟ فرمود: "هذه الحروف من انباء الغیب، اطلع الله علینها عبده زکریا، ثم قصها علی محمد و ذلک ان زکریا سال ربه ان یعلمه اسماء الخمسه فاهبط علیه جبرئیل فعلمه اياها.."

این حروف از اخبار غیبی است که خداوند زکریا را از آن مطلع کرده و بعد از آن داستان آن را به حضرت محمد(ص) باز گفته است. داستان از این قرار است که زکریا از پروردگارش درخواست کرد که اسماء خمس طیبه را به وی بیاموزد؛ خداوند متعال جبرئیل را بر او فرستاد و آن اسامی پاک را به او تعلیم داد. زکریا چون نام های محمد، علی، فاطمه و حسن(ع) را یاد می کرد اندوهش برطرف می شد و گرفتاریش از بین می رفت و چون حسین را یاد می کرد بغض و غصه گلویش را می گرفت و می گریست و مبهوت می شد.

روزی گفت: بارالها چرا وقتی آن چهار نفر را یاد می کنم آرامش می یابم و اندوهم برطرف می شود اما وقتی حسین را یاد می کنم اشکم جاری می شود و ناله ام بلند می شود؟ خدای تعالی او را از این داستان آگاه کرد و فرمود: "کهیعیص"؛ "کاف" اسم کربلا و "ها" رمز شهادت عترت طاهره است و "یا" نام یزید قاتل حسین و "عین" اشاره به عطش و "صاد" نشان صبر او است.

زکریا چون این مطلب را شنید نالان و غمگین شد و تا سه روز از عبادتگاهش بیرون نیامد و به کسی اجازه نداد نزد او بیاید و گریه و ناله سر داد و چنین نوحه گفت: بارالها از مصیبتی که برای فرزند بهترین خلاق خود تقدیر کرده ای دردمندم. خدایا آیا این مصیبت را بر آستانه او نازل می کنی؟ آیا جامه این مصیبت را بر تن علی و فاطمه می پوشانی؟ آیا این غم را بر ساحت آنان فرود می آوری؟ بعد از آن گفت: بارالها فرزندی به من عطا کن تا در پیری چشمم به او روشن شود و او را وارث و وصی من قرارده ؛ آنگاه مرا دردمند او گردان؛ همچنان که حبیب محمد را دردمند فرزندش گرداندی! و خداوند حضرت یحیی را به او بخشید و او را دردمند وی ساخت؛ لذا بین امام حسین(ع) و حضرت یحیی(ع) نیز شباهت هایی وجود دارد و نحوه شهادت هم شبیه همدیگر است یعنی شقی ترین فرد سر مقدس آنان را از تن جدا نمود و برای فرد ناپاکی هدیه فرستاد و او نیز سر مقدس را داخل طشت طلا گذاشت.